Της Μίνας Μαύρου

«Ο θεατής θα βρεθεί αντιμέτωπος με τα δικά του ερωτήματα κι αυτό αποτελεί μια από τις πολύ σημαντικές ιδιότητες της Τέχνης γενικότερα» τονίζει η πολυπράγμων εικαστικός**Άρτεμις Αλκαλάη** που από τις **12 Ιανουαρίου μέχρι τις 17 Φεβρουαρίου-** μετά την παράταση που πήρε- μάς συγκινεί και μάς αφυπνίζει μέσα από την έκθεσή της **«Εμμονές. Objets trouvés»** στον πάντα φιλόξενο χώρο των **Εκδόσεων Γαβριηλίδης**, οι οποίες για 5η συνεχόμενη χρονιά αφιέρωσαν τον Ιανουάριο σε εκδηλώσεις Μνήμης για το Ολοκαύτωμα.

Α. Αλκαλάη, από το 1999 με την έκθεση «ΜΝΗΜΗ», μια σειρά από μαριονέτες και γλυπτά από ύφασμα, φτάσατε το 2015 με πορτρέτα Ελλήνων Εβραίων επιζώντων από τα ναζιστικά στρατόπεδα εξόντωσης και καταναγκαστικής εργασίας (Άουσβιτς και Μπέργκεν Μπέλζεν) και από εκεί στο σήμερα με τη φωτογραφική σειρά των «Objets trouvés». Ουσιαστικά, μιλάμε για μία 20χρονη πορεία με σταθερό θεματικό κώδικα. Τι διακυμάνσεις έχει μέχρι στιγμής αυτό το ταξίδι;

Η δουλειά του 1999 με τίτλο «ΜΝΗΜΗ», ξεκίνησε σχεδόν τυχαία, με αφορμή το ενδιαφέρον μου για την κατασκευή μαριονέττας. Όταν άρχισα να δουλεύω με τα απαραίτητα υλικά – ξύλο, καρφιά, σχοινιά χαρτοπολτό και ανεπεξέργαστο καμβά, συνειδητοποίησα ότι αυτά τα φτωχά υλικά του εργαστηρίου κάθε καλλιτέχνη και τα γυμνά ακόμη κορμιά της κούκλας παρέπεμπαν σε εικόνες που όλοι μας έχουμε δει από τα ναζιστικά στρατόπεδα θανάτου.

Έτσι εξελίχτηκε η σειρά αυτή με στοιβαγμένες μαριονέττες και μικρά γλυπτά από λευκό καμβά. Ήταν πιο εύκολο για 'μένα να αποτυπώσω τα συναισθήματά μου μέσα από τα μάτια ενός αθώου παιδικού παιχνιδιού. Θεωρώντας ότι κατά κάποιο τρόπο έχω τελειώσει με το «ηθικό μου χρέος» -η οικογένεια μου μέτρησε μεγάλες απώλειες στα στρατόπεδα- συνέχισα με άλλες θεματικές. Όμως λίγα χρόνια μετά, αντιλήφθηκα ότι έφτασε το μέστωμα του χρόνου, για να ασχοληθώ με τους ίδιους τους ανθρώπους, που βίωσαν αυτήν την άφατη εμπειρία.

Από το 2012 μέχρι σήμερα φωτογραφίζω και συνομιλώ με επιζώντες ΕλληνοΕβραίους από το Ολοκαύτωμα. Ταξιδεύω ανά την Ελλάδα και τον κόσμο, για να τους ακούσω και να καταγράψω τις ιστορίες τους. Ήδη, έχω συναντήσει 47 επιζώντες από το Άουσβιτς και 20 από το Μπέργκεν Μπέλζεν. Πρόκειται για ανθρώπους σε πολύ μεγάλη ηλικία πλέον. Πάρα πολλοί έχουν φύγει από τη ζωή. Είναι οι τελευταίες μαρτυρίες. Συνεχίζω όσο υπάρχουν και όσο υπάρχω….

Με τις φωτογραφίες «Εμμονές. Objets trouvés» η θεματική διευρύνεται. Η βία, η φθορά η εγκατάλειψη και πάλι διαμεσολαβημένες μέσα από ένα παιδικό παιχνίδι.

Phoca PDF

Μεταλλικά καλούπια για πλαστικές κούκλες υποκατάστατο της ανθρώπινης μορφής αποτελούν τα φωτογραφικό αντικείμενο, διαρθρωμένο σαν μια εγκατάσταση στο χώρο.

Ένα θέμα, όπως το Ολοκαύτωμα, ιδωμένο πια μέσα από τη ματιά της Τέχνης… αναρωτιέμαι… εξαγνίζει, εξαγριώνει ή καταθλίβει το δημιουργό ακόμη περισσότερο;

Η δημιουργική διαδικασία περνά από διαδικασίες ασυνείδητες μέχρι να έρθει στην επιφάνεια. Η τέχνη αφυπνίζει, σχολιάζει δύσκολα θέματα, θεραπεύει, επουλώνει, και λύνει αδιέξοδα… χωρίς λόγια. Η ανάγνωση του κάθενός μας είναι διαφορετική ανάλογα με τα βιώματά του και αυτός ο γόνιμος διάλογος έργου- καλλιτέχνη και κοινού μάς εμπλέκει και μας εμπλουτίζει όλους!

Μετά από όλη αυτή τη μακρόχρονη έρευνα, θα μπορούσε να πει κανείς ότι αντιμετωπίζετε τη ζωή διαφορετικά;

Η επαφή μου κυρίως με τους επιζώντες από τα στρατόπεδα άλλαξε ριζικά τις ιεραρχίες μου. Η δύναμή τους να επιστρέψουν στη ζωή και να μετατρέψουν τον θάνατο σε δημιουργία, αγάπη και οικογένεια δεν μπορεί να αφήσει κανέναν ανέπαφο. Αλλά και η ενασχόληση με την ίδια την Τέχνη μάς ωθεί πάντα να βλέπουμε τα πράγματα από άλλη οπτική γωνία. Με όποιο τρόπο και να εμπλέκεται ο καθένας μας, είτε σα δημιουργός είτε σα θεατής…

Πείτε μου το πιο συγκινητικό σχόλιο που έχετε εισπράξει από την έκθεσή σας.

Δε θα σας μιλήσω για τα λόγια, γιατί είναι όλα πολύ σημαντικά κι αυτά που ειπώθηκαν κι αυτά που γράφτηκαν κι είμαι πραγματικά ευγνώμων για κάθε λέξη. Παρατήρησα με την ίδια συγκίνηση το βλέμμα που αλλάζει, τον τόνο της φωνής, τη σιωπή.

Εν έτη 2019 ο Έλληνας επισκέπτης, μέσα στο κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο στο οποίο διαβιώνει, πώς αντιδράει στη θέα των «Objets trouvés»;

Πηγαίνω κάθε μέρα στον εκθεσιακό χώρο, για να συνομιλήσω με τους επισκέπτες που μπαίνουν στον κόπο να αφήσουν τις καθημερινές ασχολίες τους και για να ακούσω τα πολύτιμα σχόλια τους. Γιατί το έργο λειτουργεί ανεξάρτητα από το δημιουργό του και από αυτό που ο ίδιος θεωρεί ότι εκπέμπει. Παρατηρώ ότι η ανάγνωση αυτού του έργου είναι εύκολη και άμεση, οι κουβέντες μάς ταξιδεύουν στην ιστορία, στο χώρο και στο χρόνο κυκλικά, από το παρελθόν στο παρόν και πάλι από την αρχή του πολιτισμού μέχρι σήμερα- και εδώ και αλλού. Αλλά και σε συναισθήματα και σκέψεις που αλλάζουν χροιά κάθε τόσο: απογοήτευση, φόβος και αγωνία για το παρόν, δύναμη για δράση και ελπίδα για το μέλλον.

Πόσες αναγνώσεις μπορεί να κάνει ένας επισκέπτης της έκθεσής σας, προκειμένου να απαντήσει στα απόκρυφα/σιωπηλά/μυστικά «γιατί» του, κ. Αλκαλάη;

Phoca PDF

Αναπάντητα παραμένουν πολλά ερωτήματα γύρω από την ανθρώπινη δράση, είτε στην ιστορία είτε ακόμη και στην καλλιτεχνική δημιουργία. Ο θεατής καλείται να απαντήσει ή μάλλον θα βρεθεί αντιμέτωπος με τα δικά του ερωτήματα κι αυτό αποτελεί μια από τις πολύ σημαντικές ιδιότητες του έργου τέχνης, της Τέχνης γενικώτερα!

Το πιο συγκλονιστικό έκθεμα των «Objets trouvés», κατά γενική ομολογία, είναι ο θύσανος με τα ξανθά σγουρά μαλλιά που ανήκει σε εσάς. Τι θέλετε να καταδείξετε με αυτό;

Ίσως γιατί σε αντίθεση με τις άλλες φωτογραφίες πρόκειται για το μοναδικό έργο που έχει σχέση με το ανθρώπινο σώμα. Τα μαλλιά, η σημασία και ο συμβολισμός τους στην ιστορία του ανθρώπινου είδους, στην τέχνη και στα γράμματα, στην ψυχανάλυση στη θρησκεία, στην ιατρική κ.λ.π. έχουν μελετηθεί σε βάθος. Έκοψα τα μαλλιά μου και τα φωτογράφισα πάνω σε ένα μικρό βάθρο, με αποτέλεσμα να λειτουργεί σαν ένα αφιέρωμα/ανάθημα στην ανθρώπινη παρουσία ή μάλλον απουσία. Ταυτόχρονα, με αυτή την αυτοπροσωπογραφία δηλώνω τη δική μου συμμετοχή στο ανθρώπινο δράμα, όποιο κι αν είναι αυτό.

Αν δεν ανήκατε στη δεύτερη γενιά του Ολοκαυτώματος, θα σας χαρακτήριζε άραγε αυτό το πάθος για τους επιζώντες Εβραίους;

Η ταυτότητά μας ή το σύνολο των ταυτοτήτων που μας απαρτίζουν επηρεάζουν άμεσα και έμμεσα την προσωπικότητά μας, τον τρόπο που λειτουργούμε, που αντιμετωπίζουμε καταστάσεις, που δημιουργούμε, που ζούμε εν τέλει...

Ποια θα είναι η συνέχεια αυτής της έκθεσης;

Είμαι κι εγώ εξίσου περίεργη !!!!

ΠΗΓΗ: ιστοσελίδα mousikogramma.gr, 31.1.2019

Phoca PDF